

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„Kam kráčíš?“

Školní vzdělávací program byl zpracován v souladu s RVP PV pro předškolní vzdělávání VÚP Praha 2014 a podle upraveného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, kde byla provedena změna na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a který nabývá účinnosti od 1. 9. 2017.

Obsah:

1. Identifikační údaje školy	4
1.1 Název ŠVP	4
1.2 Údaje o škole	4
1.3 Zřizovatel	5
1.4 Platnost dokumentu	5
2. Obecná charakteristika školy	6
2.1 Historie školy	8
2.2 Spolupracující organizace	9
3. Podmínky vzdělávání	10
3.1 Věcné podmínky	10
3.2 Životospráva	11
3.3 Psychosociální podmínky	11
3.4 Organizace chodu MŠ	12
3.5 Řízení MŠ	13
3.6 Personální a pedagogické zajištění	14
3.7 Spoluúčast rodičů	15
3.8 Podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami	16
3.8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	16
3.9 Vzdělávání dětí nadaných	19
3.10 Vzdělávání dětí od dvou do tří let	19
4. Organizace vzdělávání	20
4.1 Kritéria přijetí dítěte	20
4.2 Dokumenty potřebné k zápisu	20
4.3 Kritéria přijímání dětí do mateřské školy pro zrakově postižené	20
5. Charakteristika vzdělávacího programu	21
5.1 Filosofie školy	21
5.2 Cíle a záměry mateřské školy	21
5.3 Ideje výchovně vzdělávací práce mateřské školy	21
5.4 Organizace vzdělávání	22
5.4.1 Cesta k našim cílům	22
5.5 Reeducace zraku jako tyflopedagogický prostředek	23
5.5.1 Rozvoj fyzických dovedností a zdraví	26
5.5.2 Rozvoj rozumových schopností	26
5.5.3 Rozvoj estetického cítění	27
5.5.4 Rozvoj sociálních dovedností	27
6. Doplnující programy a nabídky školy	27
7. Vzdělávací obsah	27
7.1 Rámcové cíle dle RVP (rámcový vzdělávací program)	28
7.1.1 Rámcové cíle v obecné úrovni	28
7.1.2 Formy a metody práce	29
7.2 Třídní vzdělávací program	29
7.2.1 Uspořádání témat ŠVP	30
7.3 Integrované bloky	30
7.3.1 Malíř podzim čaruje, barvičkami maluje	30
7.3.2 Kouzelná zima	32
7.3.3 Když jaro ťuká	34
7.3.4 Těšíme se na léto	36
8. Autoevaluace mateřské školy	38

1. Identifikační údaje školy

1.1 Název ŠVP

Školní vzdělávací program, Mateřská škola pro zrakově postižené Zachariášova

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2004, a podle upraveného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, kde byly provedeny úpravy na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a který nabývá účinnosti od 1. 9. 2017.

1.2 Údaje o škole

Název školy: Mateřská škola pro zrakově postižené Zachariášova

Adresa školy: Zachariášova 5, České Budějovice 37004

Statutární zástupce: Mgr. Jana Michalová

Kontakty:

Kancelář ředitelky mateřské školy: 727 825 102
387 331 655

Školní kuchyně: 702 036 027

Třída Cvrčků: 727 825 105

Třída Skřítků: 727 825 106

Třída Berušek: 727 825 103

Třída Dráčků: 727 825 104

Třída Včelek: 725 932 583
(budova U Trojice)

Psycholog: 725 932 618

Speciálně pedagogické centrum: 725 932 612

Email: spec.mscb@mybox.cz
spec-mscb@mybox.cz
web: www.ocnims.cz

IČ: 60077689

Koordinátoři projektu: Mgr. Jana Michalová, Mgr. Petra Holá, Bc. Kristina Boršovská

1.3 Zřizovatel

Zřizovatel: Krajský úřad- Jihočeský kraj

Sídlo: U Zimního stadionu 1952/2, 37076 České Budějovice

Právní subjekt: příspěvková organizace

Příspěvková organizace sdružuje budovu Zachariášova, u Trojice.

1.4. Platnost dokumentu: od 1. 9. 2017

Verze ŠVP: 1

Číslo jednací: 202/2017

Datum projednání na pedagogické radě:

Ředitel školy: Mgr. Jana Michalová

razítko školy:

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola pro zrakově postižené využívá pro svou výchovně vzdělávací práci dvou budov. První z nich je v Zachariášově ulici a druhou budovou je těsně sousedící vilka v ulici U Trojice. Oba objekty se nacházejí poblíž historické části Českých Budějovic. Jsou umístěny ve starší zástavbě nízkopodlažních rodinných domků, ve velmi klidné části města. Můžeme tak s dětmi čas pobytu venku příjemně trávit na školních zahradách, ale i v okolních parcích a městských hřištích. Oblíbené jsou procházky k nedaleké řece.

Blízkost českobudějovického centra nám umožňuje s dětmi navštěvovat kulturní a společenské akce, galerie, muzea. Procházkami po malebných zákoutích historické části města podporujeme estetické cítění dětí, seznamujeme je s významnými budovami a tím budujeme jejich pozitivní vztah k místu, ve kterém žijí.

Nezanedbatelným faktem je také ta skutečnost, že naše předškolní zařízení je v bezprostředním dosahu linek MHD. Této možnosti dopravy využíváme k vyjížděnkám do okrajových lokalit města, kde děti mohou poznávat volnou přírodu.

Mateřskou školu pro zrakově postižené v současné době navštěvuje šedesát dětí. Každému z dětí se denně individuálně věnujeme. Sledujeme a podporujeme jejich duševní i fyzický vývoj, všímáme si případných negativních změn v chování (prospívání) dětí a reagujeme na tyto případné projevy. Při každodenním kontaktu s dětmi registrujeme drobné i větší pokroky ve vývoji každého jednotlivého dítěte. Na těchto individuálních úspěších poté stavíme naši další výchovnou a vzdělávací strategii.

Veškeré tyto údaje průběžně zaznamenáváme do výchovně vzdělávacích plánů.

BUDOVA V ZACHARIÁŠOVĚ ULICI

V Zachariášově ulici se nachází pavilon se čtyřmi třídami. V roce 2014 byla úspěšně dokončena rekonstrukce budovy z grantového programu „Snížení energetické náročnosti MŠ Zachariášova“. Celá budova je zateplena včetně střechy, vyměněna všechna okna a vchodové dveře, je uzavřena a zateplena nevyhovující studená pavlačová chodba. Komfort této budovy se tím velmi vylepšil. Děti už při přechodech na oční, rehabilitační a logopedická cvičení nevycházejí ze tříd rovnou do mrazu, ale přecházejí v pohodlí zateplené chodby. Samozřejmostí je bezbariérový přístup s výtahem vybudovaný z grantu Jihočeského Kraje (dále jen JČK) „vybudování bezbariérového přístupu“.

Je zde pracovna psychologů, logopedky, oční a rehabilitační cvičebna.

Součástí mateřské školy je i Speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC) pro zrakově postižené, které má své pracovny právě v objektu v Zachariášově ulici.

Dvě třídy v přízemí tohoto objektu prošly rekonstrukcí po povodních v roce 2002.

Kromě stavebních úprav byly navíc vybaveny i kvalitním a moderním nábytkem. V horních třídách se vybavení obměňuje postupně, a to podle finančních možností zařízení. Jedna horní třída byla v roce 2012 zařízena novým nábytkem díky úspěšné žádosti v Grantovém programu JČK „Opravy a rekonstrukce mateřských škol“, druhá horní třída byla dovybavena z provozních prostředků školy. Všechny třídy jsou prostorné, poskytují dětem možnost volného pohybu, dostatek místa při hrách i skupinových aktivitách, výtvarných a hudebních činnostech, ale i soukromí při individuální práci učitelů s jednotlivými dětmi.

Třídy jsou vybaveny hračkami a edukačními pomůckami tak, aby odpovídaly věku a specifickým potřebám dětí. Dále využíváme při výchovně vzdělávacím procesu speciálně pedagogické,

rehabilitační, reedukační a kompenzační pomůcky, které postupně doplňujeme a obměňujeme. Sledujeme nejnovější trendy ve vývoji pomůcek a vycházíme z aktuální nabídky na trhu. Na základě našich zkušeností si v případě potřeby vytváříme některé speciální pomůcky pro individuální práci samy. Při výběru i vlastní výrobě dbáme na to, aby pomůcky splňovaly účel, byly estetické, hygienicky nezávadné a v žádném případě neohrožovaly děti.

Naši nabídku kompenzačních pomůcek pro zrakově postižené postupně rozšiřujeme o takové vybavení, kterými jsou televizní lupy, tablety, diagnostické materiály. Chceme totiž co nejvíce zkvalitnit prožívání a vnímání všech podnětů, které děti v našem zařízení mohou každý den vnímat a prožívat.

V hospodářské budově se nachází ředitelna, kancelář účetní, prádelna a nově vybavená kuchyně.

BUDOVA V ULICI U TROJICE

Budova v Trojické ulici je specifická svými menšími místnostmi a jejich členitostí. Třídy a zázemí pro děti je rozmístěné do třech pater a suterénu. To nám umožňuje uskutečňovat výchovu a vzdělávání zrakově postižených dětí rodinou formou v přirozeném prostředí. Členitosti budovy využíváme pro nácvik prostorové orientace a samostatnosti. Tím i u zrakově postižených dětí budujeme sebejistotu a sebedůvěru. Děti se naučí zvládnout samostatnou chůzi po schodech, naučí se prostorově orientovat po celé budově a ne jen izolovaně na třídách. Záměrně nemáme odstraněné práčky u dveří, pro děti je samozřejmá manipulace s dveřmi apod. Děti se s běžnými překážkami učí žít.

V roce 2014 byla úspěšně dokončena celková rekonstrukce této nádherné vilky ze dvou programů „Snížení energetické náročnosti MŠ pro zrakově postižené Č. Budějovice a využití OZE pro systém vytápění“, „Opravy interiérů objektu Trojická 11“.

V suterénu budovy je nové technické zázemí pro vytápění a ohřev vody, keramická pec a zázemí pro úklidové prostředky. Pro děti je tu nová rehabilitační cvičebna (děti nemusí na rehabilitační cvičení přecházet do budovy v Zachariášově ulici) a příležitostná šatna, kterou lze vyžívat při různých akcích školy, SPC apod.

Ve zvýšeném přízemí budovy je šatna pro děti, kuchyňka s jídelnou a ložnice.

V prvním patře je oční cvičebna a nádherná dílna. Tu mohou využívat i děti z budovy Zachariášova. Dílna je připravena nejen na tvoření s různým materiálem (papír, textil, hlína, přírodniny apod.), ale i pro senzopatické (smyslové) hry a pokusy s vodou, pískem.... Děti si zde mohou nechávat své výrobky rozpracované a práce tak nepodléhá časovému režimu třídy. Tuto dílnu může využívat i SPC pro své akce. S hlinou pracujeme přímo na třídách během celého roku, protože neodmyslitelně patří k rozvíjení hmatové stimulace zrakově postižených dětí.

Ve druhém patře je třída s původním dřevěným schodištěm do půdních prostor, které využíváme pro zrakovou stimulaci a hry dětí.

V suterénu, ale i všech podlažích je nyní nové moderní hygienické zázemí s kontrastními zrakovými i hmatovými prvky pro děti se zrakovým postižením.

V celé budově je podlahové vytápění.

Obě budovy MŠ obklopují rozsáhlé a prostorné zahrady. Zčásti jsou pokryty vzrostlými stromy a travnatou plochou. Jejich prostorové uspořádání poskytuje dětem téměř ničím neomezený pohyb. Zahrady postupně modernizujeme. Podařilo se nám získat a úspěšně dokončit granty JčK “Vybavení zahrady MŠ herními prvky“, „Podpora výstavby a modernizace dětských dopravních hřišť a jejich vybavení“. Za pomoci rodičů jsme navedením hlíny vytvořili umělé vyvýšeniny. Děti tak mohou přirozeně procvičovat pohyb po nerovném terénu, v zimních měsících je využíváme k sáňkování. Na jeden z „kopců“ jsme nainstalovali lezecké stěny, klouzačku a dosázeli keře. V roce 2015 jsme začali s opravou zastaralého brouzdaliště na oblázkoviště se sprchou. Dokoupili jsme lanové

pyramidy, sportovní náčiní a hračky na pískoviště. O prázdninách 2015 jsme zrealizovali vybudování sportovního hřiště s umělým povrchem a zemními trampolínami. Zahrady jsme zmodernizovaly ve spolupráci s rodiči a studenty SPŠ stavební z Resslovy ulice v Č. Budějovicích. Natírání laviček, plotů, vybudování smyslového chodníku, sázení nových tují a keřů, výměna písku v pískovištích, výměna starých dřevěných obrub pískovišť za plastové, výroba fotbalových branek. Všechny herní prvky procházejí každoroční pravidelnou revizí.

2.1. Historie školy

Mateřská škola byla dostavěna v roce 1971 brigádnicky v akci Z. K 1. 9. 1971 byla otevřena jako běžná mateřská škola. Zapsáno bylo celkem 120 dětí, které byly rozděleny do 4 tříd podle věku. Školní rok 1984/85 zaznamenal změnu ve struktuře mateřské školy. Byly vytvořeny 2 zvláštní třídy pro děti s očními vadami, 2 třídy zůstaly pro děti odcházející do základní školy.

Název školy- Zvláštní mateřská škola.

V roce 1991 byla k ředitelství mateřské školy Zachariášova připojena vilka, která je odloučeným pracovištěm mateřské školy U Trojice. Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Karmelitská 7, 118 12 Praha 1.

1. 6. 1993 Speciální mateřská škola pro zrakově a tělesně postižené děti, rozpočtová organizace.

1. 1. 1994 příspěvková organizace.

1. 1.1 1996 Speciální MŠ pro děti zrakově postižené, součástí školy, speciálně pedagogické centrum, školní jídelna.

1. 3. 1999 Speciální MŠ pro děti zrakově postižené, součástí školy, speciálně pedagogické centrum, školní jídelna.

1. 9. 2000 Speciální MŠ pro zrakově postižené, součástí školy, speciálně pedagogické centrum, školní jídelna.

Zřizovatel: Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice.

1. 6. 2001 Speciální mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice Zachariášova 5.

Součástí organizace je speciálně pedagogické centrum a školní jídelna.

1. 10. 2007 Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice Zachariášova 5.

Součástí organizace je speciálně pedagogické centrum, školní jídelna, školní jídelna-výdejna.

V roce 2014 se podařilo dokončit rekonstrukce dvou budov školy z dlouhodobého programu „Operační program životní prostředí“ (dále jen OPŽP).

Budova U Trojice – kompletní rekonstrukce „Snížení energetické náročnosti MŠ pro zrakově postižené Č. Budějovice a využití OZE pro systém vytápění“, „Opravy interiérů objektu Trojická 11“ vnitřní dispozice, elektroinstalace, vodoinstalace, kanalizace, celkové zateplení včetně nové střechy, změna tepelného zdroje vytápění voda vzduch, podlahové vytápění. Budova Zachariášova „Snížení energetické náročnosti MŠ Zachariášova“, celkové zateplení budovy včetně střechy, uzavření pavlačové chodby.

Kapacita školy 5 tříd, 60 dětí.

2.2 Spolupracující organizace:

Mateřská škola pro zrakově postižené při své činnosti spolupracuje s těmito institucemi:

- Krajský úřad
- Česká školní inspekce
- Institut pedagogicko-psychologického poradenství
- Národní institut pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Středisko rané péče
- Pedagogicko-psychologická poradna
- Speciálně pedagogická centra
- Arpida
- MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené, Č. Budějovice
- Tyflokabinet
- Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta
- Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta
- ZŠ Kubatova
- Spolupráce v projektu OP VVV - Podpora pregramotností v předškolním věku, kde jsou zapojené další organizace (Univerzita Karlova, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Masarykova univerzita Brno, Technická univerzita v Liberci, Univerzita Palackého v Olomouci, META o. p. s., Mateřské školy zapojené v projektu)

Mateřská škola pro zrakově postižené při své činnosti spolupracuje s těmito odbornými lékaři:

- oftalmologové
- pediatři
- ortoped
- logoped
- fyzioterapeut a další

Při své každodenní práci se nevyhýbáme spolupráci s dalšími organizacemi zabývajícími se světově uznávanými metodami a formami výchovně vzdělávací práce s předškolními dětmi.

Dětem v naší mateřské škole je podle druhu a rozsahu postižení poskytována následující speciální péče:

Ortoptický a pleoptický výcvik

Dvakrát týdně do mateřské školy dochází dětská oční lékařka. Na léčebných a diagnostických přístrojích, s dětmi pracují oční sestry - ortoptistky. Na práci očních sester navazuje speciálně pedagogická práce učitelek, které s dětmi pokračují v pleoptickém výcviku na třídách a na nápravě poruch binokulárního vidění.

Rehabilitační péče

Některé děti s přidruženým postižením pohybového aparátu na doporučení specialisty cvičí pod vedením rehabilitační sestry. Ta při své práci využívá Vojtovu metodu, Bobathovu metodu, prvky jógy, relaxační cvičení, magnetoterapii, cvičení na balančních míčích, rotoped, chodící pás, posilovací přístroj. I na tuto péči navazuje odborná práce pedagogických pracovníků, které plně v každodenním režimu respektují individuální doporučení specialistů a odborných lékařů.

Logopedická péče

Děti sleduje a jejich řeč individuálně i skupinově procvičuje školní logopedka. Na základě jejího vyšetření a doporučení učitelky s dětmi podle aktuální situace provádějí gymnastiku mluvidel, dechová cvičení, nápodobu přirozených zvuků. Mají přehled o úrovni řečového vývoje jednotlivých dětí.

Součástí mateřské školy je Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené, které nabízí tyto služby:

- Rady a doporučení týkající se výchovy a všestranného rozvoje dětí se zrakovým postižením.
- Pomoc při zařazování dětí do školských zařízení.
- Poradenský servis při integraci do běžné školy.
- Rady v otázkách profesní orientace.
- Psychologická vyšetření.
- Výuku speciálních dovedností pro zrakově postižené, (prostorové orientaci, výuku Braillova písma).
- Cvičení pro rozvoj zrakových dovedností.
- Půjčování speciálních kompenzačních pomůcek, učebnic, her, odborné literatury.
- Pomoc při navazování kontaktů s dalšími odborníky.

Spolupráce SPC a oční lékařky s rodiči a jejich dětmi může nadále přetrvávat i po vstupu dítěte do běžné základní školy.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Jednotlivé třídy jsou prostorově naprosto vyhovující, nábytek splňuje hygienické a bezpečnostní podmínky. Převážná část hraček a pomůcek je umístěna tak, aby si je děti mohly samy brát a také samostatně ukládat. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné dětem i jejich rodičům. Do budoucna je nutností vytvářet pro zrakově postižené děti více kontrastní prostředí, s vodíci pásy, hmatovými a zrakovými, s dostatečným množstvím speciálních pomůcek. Kromě toho bychom rádi zřídili multifunkční výukové a terapeutické místnosti pro potřeby dětí mateřské školy i klientů Speciálně pedagogického centra. Abychom mohli plně uplatňovat alternativní postupy ve výchově, plánujeme vytvoření tzv. připraveného prostředí (např. tematické, rehabilitační, relaxační, pracovní koutky). Součástí školky je v obou budovách oční cvičebna oftalmoložky a očních sester, rehabilitační místnost fyzioterapeuta, pracovna logopedie a SPC. K dalšímu materiálnímu vybavení patří hudební nástroje (kytary, klávesy, zobcové flétny, Orffovy nástroje), CD přehrávače, PC na třídách, keramická pec, odborná a dětská knihovna, televizní lupy. Na školní budovy bezprostředně navazují zahrady. Školní budova tak rozděluje zahradu na dvě části. Tartanové hřiště slouží k míčovým hrám. Na této části zahrady jsou zabudované trampolíny a je zde vytvořen hmatový chodník.

Na druhé části je zhotoveno dopravní hřiště, které děti využívají k jízdě na jízdnicích kolech a koloběžkách. Před terasami tříd jsou k dispozici rozlehlá pískoviště, která děti část využívají pro svou volnou hru. Zahrada je vybavená pérovými houpadly, statickými hudebními nástroji a velkou dřevěnou lodí, která slouží dětem k nejrůznějšímu prolézání a sklouzávání na skluzavce. Děti mají možnost si zkusit lezení na lezecké stěně. V době horka je možné využít sprchu v kamenném oblázkovišti. Na zahradách se nacházejí pítka, děti tak dodržují pitný režim. Na zahradě je též k dispozici toaleta.

Hygienické podmínky

Provozní pracovnice se pravidelným udržováním celého objektu zařízení podílejí na vytváření co nejlepších podmínek pro děti a to přesně v souladu s hygienickými a bezpečnostními normami. Kvalitu ovzduší konzultujeme v případě potřeby s hydrometeorologickým ústavem.

Pravidelné vytírání, mytí oken, udržování čistoty hraček, skříněk, relaxačních koutků, správné větrání místností, lůžkovin, jejich pravidelná výměna, obměna ručníků, čištění kobereců speciálním vysavačem je samozřejmostí. Provozní pracovnice flexibilně reagují na konkrétní vzniklé situace, starají se o úklid zahrad v každém ročním období.

3.2 Životospráva

Součástí MŠ je i vlastní kuchyně, ve které se připravuje strava podle pečlivě dodržovaných zdravotně hygienických norem a limitů. Seznamujeme je s jídly, která nejsou v jejich rodinách obvyklá, rozšiřujeme tím pestrost jejich stravy, ale zároveň respektujeme přání rodičů a jejich rodinné zvyklosti. Vycházíme vstříc dětem se speciálními požadavky na stravování (např. alergie). Děti nejsou do jídla nuceny a nemusejí jídlo dojídat. Jsou vhodnou formou motivovány, aby jídlo ochutnaly.

Příprava jídelního místa u stolu, samoobsluha, svobodné rozhodování dětí o velikosti porce, jejich volba nabízených potravin, volba pití, je pro děti samozřejmostí. Toto má efekt nejen motivační, ale je to také další způsob rozvoje jejich motorických i smyslových dovedností.

Dbáme na pitný režim, pití je k dispozici po celý den a to i při pobytu na školní zahradě. Podle specifika jednotlivých tříd a věku dětí je využíváno několik způsobů (barel a hrníčky, atd.).

V mateřské škole vyvažujeme pohybovou aktivitu dětí chvilkami spánku a odpočinku dle aktuální potřeby jednotlivých dětí. Dostatečně přitom využíváme zahrad, okolních hřišť, ale i prostředí jednotlivých tříd - ať už na pohybové aktivity či relaxační chvílky.

3.3 Psychosociální podmínky

Nutností pro zdravý rozvoj tělesných, duševních, rozumových, sociálních funkcí, ale především pro uplatnění reedukačních postupů u zrakově postižených dětí, je snížený počet dětí na třídách. Tak mají děti zajištěnou atmosféru jak plného skupinového, tak hlavně individuálního vzdělávání, pod vedením speciálních pedagogů. Všechny pedagogické zaměstnankyně mateřské školy pro zrakově postižené zajišťují nejen standardní péči jako v běžných mateřských školách, ale jejich hlavní náplní práce je reedukace a kompenzace postižení a uspokojování individuálních a specifických potřeb dítěte. Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvyhodňováno, ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřipustné. Volnost a osobní svoboda dětí je adekvátně vyvážena jistou mírou omezení vyplývající z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád. Dochází tak u dětí k prvotnímu zvládnutí požadavku respektovat nutná společenská pravidla soužití. Samozřejmostí pro pedagogické i nepedagogické pracovnice je respektovat důstojnost druhého a jednat se všemi lidmi slušně, taktně a korektně.

Při výchovně vzdělávací práci využíváme i prvků alternativní pedagogiky:

Montessori pedagogika – Připravujeme dětem prostředí tak, aby se mohlo samostatně a svobodně rozhodovat při výběru činností. Pedagog je dítěti partnerem, zaměřuje se na kladné stránky osobnosti dítěte, na úspěchy konkrétního dítěte a motivuje dítě pochvalou.

Waldorfská pedagogika – Využíváme ve své práci tzv. principu nápodoby. Součástí výchovně vzdělávacího procesu jsou běžné domácí, zahradní práce a řemesla, do kterých se děti samy zapojují. Tím dochází k přirozenému vzbuzení jejich zájmu a děti přijmou činnost za svou.

Zdravá mateřská škola – klademe důraz na spontánní hru, jako na hlavní činnost a potřebu dětí předškolního věku, která má nezastupitelnou funkci při jejich celkovém rozvoji. Pro naše pedagogy není hra podnětem k odpočinku, ale naopak slouží k pozorování a diagnostikování projevů jednotlivých dětí.

3.4 Organizace chodu MŠ

Organizace chodu mateřské školy se řídí Školním řádem, směrnicemi ředitele školy a dalšími právními předpisy.

Školní řád vymezuje práva a povinnosti zaměstnanců školy a zákonných zástupců dětí, kterými jsou povinni se řídit.

Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání se řídí Školským zákonem, vyhláškou č. 14/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů a Směrnicí ředitelky školy o přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání. Mateřská škola pro zrakově postižené je zřízena jako škola s celodenním provozem. Provozní doba zařízení je od 6,15 do 16,30 hodin. Mateřská škola vzdělává děti od tří do šesti let věku, především se zrakovým postižením. Děti kromě běžného výchovně vzdělávacího programu denně absolvují oční cvičení s ortoptickými sestrami, jednou až dvakrát týdně je přítomna oční lékařka. Vytypované a vyšetřené děti specialistou chodí každodenně na rehabilitační cvičení, dle doporučení odborných lékařů je aplikována Vojtova metoda.

Logopedická cvičení jsou prováděna jednou týdně školskou logopedkou.

V měsíci červenci a srpnu je mateřská škola uzavřena po dobu pěti týdnů, a to z důvodů údržby areálu, provádění nutných stavebních úprav a čerpání řádné dovolené pedagogického a provozního personálu. Rozsah omezení nebo přerušení provozu oznamuje ředitelka mateřské školy zákonným zástupcům dětí nejméně dva měsíce předem.

Provoz mateřské školy lze ze závažných důvodů a po projednání se zřizovatelem omezit nebo přerušit i v jiném období než je stanoveno ve výše uváděném odstavci. Za závažné důvody se v tomto případě považují důvody organizační či technické, které organizaci znemožňují řádné poskytování předškolního vzdělávání. Informaci o omezení nebo přerušení provozu zveřejní ředitelka mateřské školy na veřejně přístupném místě ve škole.

Vnitřní denní režim při vzdělávání dětí

Hlavní zásady uspořádání dne:

Dbát na bezpečnost dětí:

- Sladit potřebu svobody s nezbytnou mírou organizovanosti a pořádku
- Poskytovat vyváženost řízených a spontánních činností
- Přizpůsobovat se podmínkám a konkrétním situacím v dané skupině dětí
- Respektovat zásady zdravé výživy, respektovat možnost výběru

Orientační časový denní rozvrh:

- 6:15 – 8:30 hry, individuální práce s dětmi, dopolední zájmové činnosti, cvičení (zdravotní cvičení, pohybová hra, motivované cvičení, relaxace apod.)
- 8:30 – 9:00 přesnídávka
- 9:00 – 10:00 řízené činnosti zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí, na rozvoj jejich citových, rozumových a tělesných schopností v souladu s třídním vzdělávacím programem, pokračování činností z dopoledních zájmových činností nebo delší vycházka, návštěva divadel, výstav ap.

- 10:00 – 11:30 pobyt venku je přizpůsobován aktuálním povětrnostním podmínkám (8:00 – 11:00) individuální prováděné oční, rehabilitační a logopedická cvičení, odborné pracovníce dbají na to, aby přechody dětí od jejich momentálních činností byly nenásilné
- 11:30 – 12:00 oběd a osobní hygiena dětí
- 12:00 – 14:00 odpočinek, spánek, vyprávění a čtení pohádek, opakování říkanek, básniček, písniček, poslech hudby, individuální práce dětí (např. předškoláci)
- 14:00 – 14:30 odpolední přesnídávka
- 14:30 – 16:30 odpolední zájmové činnosti, individuální práce s dětmi, pobyt a hry na zahradě školy

Orientační časový denní rozvrh může být pozměněn v případě, že toto vyžaduje školní program a v případě výletů, sportovních aktivit, exkurzí, divadelních představení, besídek, dětských dnů a podobných akcí. Tyto akce jsou pro děti vždy dobrovolné. Vzhledem k zajištění bezpečnosti dětí, popř. vyhodnocení rizik ve vztahu ke zdravotnímu stavu dítěte je možno zvážit vhodnost účasti dítěte v doplňkových činnostech školy. Tato skutečnost bude projednána s ředitelkou školy a zákonnými zástupci

3.5 Řízení MŠ

V čele školy je ředitelka, kterou jmenuje a odvolává Rada Jihočeského kraje, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice. Ředitelka školy jmenuje zástupkyni ředitelky, která ji po dobu její nepřítomnosti zastupuje v plném rozsahu jejích práv a povinností. Zástupkyni ředitelky odvolává ředitelka školy.

Školní řád, Organizační řád a Směrnice ředitele školy vymezují pravidla a kompetence zaměstnanců školy. Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesní odlišnosti a práce druhých, vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství.

Ředitelka, zodpovídá za chod celé školy, kromě jiného:

- Vyžaduje na zaměstnancích dodržování etických pravidel – práce s důvěrnými informacemi, nepředávání informací bez souhlasu třetí osobě.
- Konzultování jen odborných záležitostí, nevytváření předčasných a ukvapených závěrů.
- Má právo na konečné rozhodnutí v oblasti vzdělávací, personální, materiální a ekonomické.
- Má právo na delegování a pověřování úkoly, na zhodnocení kvality a jejich plnění.
- Požaduje reprezentativní chování všech zaměstnanců MŠ na veřejnosti (vyjadřování a komunikace, upravenost, vypínání mobilů apod.).
- Má právo na přehodnocení a změnu rozhodnutí svých podřízených.
- Vyžaduje flexibilitu pracovní doby u všech zaměstnanců.
- Vyžaduje etické a loajální chování vůči MŠ, u všech zaměstnanců sleduje citlivé a upřímné jednání s ostatními kolegyněmi, zákonnými zástupci dětí i širokou veřejností.
- Sleduje zapojení pedagogických i nepedagogických zaměstnanců do mimoškolních a nadstandardních aktivit MŠ.

Povinnosti zástupkyně ředitelky školy:

- Úzce spolupracovat s ředitelkou na vedení školy, spoluvytváří její koncepci. Zajišťuje včasnou aktivní oboustrannou komunikaci a informovanost mezi ředitelkou a učitelkami.
- O řešení úkolů, popřípadě problémů vzniklých v provozu školy se radí s ředitelkou na jednotném postupu, který následně dodržuje a společně s ředitelkou prosazuje.

Povinnosti vedoucí SPC

- Zodpovídá se z chodu SPC ředitelce školy.
- Úzce spolupracuje s ředitelkou v otázkách vedení organizace a v koncepční oblasti.
- Zodpovídá za plnění pracovních povinností pracovníků SPC.
- Zodpovídá za úzkou spolupráci pracovníků SPC s učitelkami, pokud to situace vyžaduje.
- Zodpovídá za hospodárné vedení SPC.

Povinnosti vedoucí školní jídelny

- Zodpovídá se z chodu jídelny ředitelce školy.
- Zodpovídá za chod školní jídelny a kuchyně.
- Zodpovídá za hygienu a vyváženou stravu školní kuchyně.

Povinnosti školnice

- Zodpovídá se ředitelce školy.
- Odpovídá za opravy a údržbu školy a školní zahrady.
- Odpovídá za plnění povinností svých i dalších provozních pracovníků.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracuje kolektiv kvalifikovaných učitelek, které mají různé stupně vysokoškolského vzdělání. I přesto stále sledujeme nové výchovně vzdělávací trendy v oblasti speciální pedagogiky i alternativních přístupů. Veškeré takto získané poznatky, spolu s aktivním sebevzděláváním aplikujeme při naší práci. Učitelky využívají proškolení k edukačnímu vzdělávacímu programu Maxík, který je přípravou pro úspěšný vstup dětí do Základní školy. V úzké spolupráci s SPC provádíme s dětmi diagnostiku pomocí programu MATERS.

Na každé třídě pracují dvě učitelky a v případě nutnosti využíváme i asistenty pedagoga.

Jedenkrát v týdnu pracuje s dětmi v mateřské škole logopedka.

Nepedagogičtí pracovníci mateřské školy: účetní, školnice, uklízečky, prادلena.

Školní jídelna: vedoucí školní jídelny, kuchařky.

Speciálně pedagogické centrum

Pedagogičtí pracovníci: vedoucí SPC, speciální pedagogové, psychologka.

Nepedagogičtí pracovníci: rehabilitační sestra

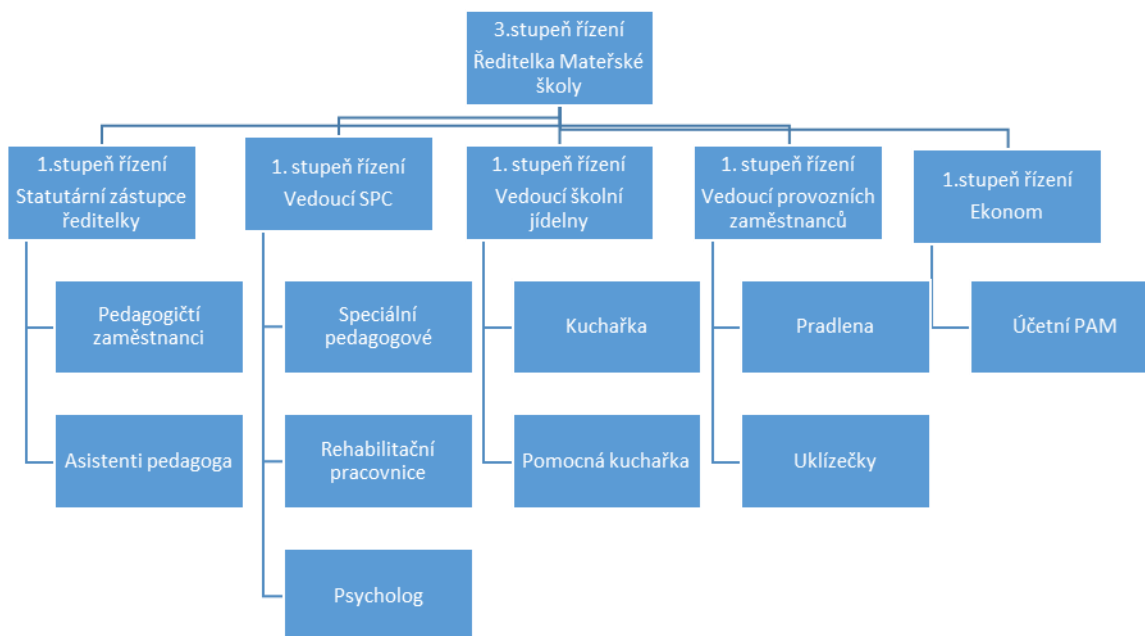
Odborné a osobnostní požadavky na učitelky mateřské školy a SPC.

- Vzdělání v oboru speciální pedagogiky, především v tyflopédii, oftalmopédii, logopédii, v oboru předškolní pedagogiky.
- Disponovat fyzickou zdatností a psychickou odolností, být vyzrálou osobností.
- Plně využívat svou odbornost a dle možností prohlubovat svou kvalifikaci.
- Řídit se ŠVP, realizaci zajišťovat podle svého TVP (třídní vzdělávací program).
- Připravovat se na přímou pedagogickou činnost, promyšleně volit didaktické, rehabilitační a kompenzační metody a pomůcky.
- V průběhu přímé pedagogické činnosti za všech okolností pečovat o zdraví a životy svěřených dětí, učitelka bezvýhradně odpovídá za jejich bezpečnost.
- Sledovat a hodnotit výsledky své práce a individuální pokroky u dětí.

- Využívat aktuální podmínky k výchovným a vzdělávacím účelům.
- Snažit se o zajištění fyzické a psychické pohody pro děti.
- Zajistit dětem dostatek podnětů k učení a pocitu radosti učit se novému.
- Posilovat sebevědomí dětí a jejich důvěru ve vlastní schopnosti.
- Podporovat dětská přátelství.
- Motivovat děti k jídlu (zdravý životní styl, v žádném případě je však do jídla nenutit).
- Dětem s nízkou potřebou spánku nabízet alternativní program.
- Usilovat o partnerský vztah mezi rodinou a školou, vést s rodiči průběžný dialog o jejich dítěti, informovat je o jeho prospívání a rozvoji.
- Plnit úkoly vyplývající z popisu práce.
- Jednat v souladu s vnitřními předpisy školy (řády, směrnice, pokyny ředitelky a jiné).

K úspěšně prováděné týmové spolupráci, která je pro nás velmi důležitá, využíváme pedagogických porad, porad zaměstnanců SPC a provozních porad, kde si vzájemně předáváme informace a seznamujeme se s novými událostmi v mateřské škole.

Organizační struktura školy

3.7 Spoluúčast rodičů

Dítě a rodina, z níž vychází, je pro nás prioritou při výchovně vzdělávací práci. Navozujeme atmosféru oboustranné důvěry, otevřenosti, porozumění a respektu. Před nástupem dítěte do mateřské školy umožňujeme rodičům a jejich dětem navštívit třídu, do které bylo dítě zapsáno a zúčastnit se aktivně jejího programu. Vstup rodičů do jednotlivých tříd a jejich aktivní zapojení během roku je pro naši mateřskou školu samozřejmostí a vítán. Této možnosti rodiče využívají hlavně v období adaptace dítěte na pobyt v mateřské škole. Denně informujeme rodiče o běžných každodenních i výjimečných událostech prostřednictvím nástěnek, osobním rozhovorem, pomocí webových stránek a na informačních schůzkách. Setkávání rodičů všech dětí, které navštěvují mateřskou školu, probíhá v rámci společných akcí pořádaných mateřskou školou, jakými jsou např.: besídky, karnevaly, výlety, odpolední workshopy, rozloučení s předškoláky. Vítejte podněty a nápady ze strany rodičů (akce, výlety, semináře, exkurze atd.) a jejich pomoc mateřské škole formou sponzorských darů materiálních i finančních, práce na úpravách zahrad, tříd, opravách hraček atd.

My naopak poskytujeme rodičům vedle pedagogické poradenské služby i speciálně pedagogickou poradenskou službu týkající se např. konkrétních individuálních specifických potřeb jejich dítěte, možnost konzultace o průběhu a vzdělávání jejich dítěte, možnost zapůjčení odborné literatury, pomůcek a psychické podpory.

3.8 Podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 odst. 9 školského zákona.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.

V naší mateřské škole jsou přijímány děti od druhého stupně na základě vyjádření ŠPZ.

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Pedagogické zajištění je popsáno v kapitole 3.6.

3.8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními a systém péče

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává mateřská škola pro dítě od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě úprav ve vzdělávání, které jsou realizovány podle vzdělávacích potřeb dítěte, nebo zapojení do kolektivu. S PLPP je seznámen zákonný zástupce dítěte a všichni učitelé. Obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. Mateřská škola vyhodnocuje naplňování cílů PLPP nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO.

Naši mateřskou školu navštěvují děti od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě vyjádření ŠPZ. Jsou to děti se zrakovým postižením nebo postižením více vad- kombinovaným postižením. Pedagogické pracovnice, speciální pedagogové a asistenti pedagoga vypracovávají plány individuálních činností, které navazují na TVP.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými i opatřeními

V oblasti zabezpečení výuky dětí se zrakovým postižením:

Hlavním kritériem pro přijetí dítěte do naší mateřské školy je zrakové postižení. Proto je zde dostupná a nadstandardní péče ortoptistek, které se dětem denně věnují. Dvakrát týdně k nám dochází oční lékařka.

Využíváme kompenzačních pomůcek (televizní lupa, light box, v budově U Trojice senzomotorický koutek, reliéfní obrázky, reliéfní dráhy,...) Úzce spolupracujeme s odborníky SPC pro zrakově postižené, které je součástí naší mateřské školy.

Některé pedagogické pracovnice prošly kurzem Prostorové orientace při Organizaci pro nevidomé a slabozraké (SONS) v Praze. Využívají tak poznatků a vědomostí pro výchovu a vzdělávání dětí.

- Při všech činnostech je dodržována zraková hygiena.
- Součástí každodenních činností jsou pleoptická cvičení, která jsou přizpůsobována stupni postižení a prováděna očními sestrami.
- K procvičování zrakové stimulace slouží kompenzační pomůcky- světelný box a jiné speciální

pomůcky, které nejlépe zohledňují postižení a umožňují dítěti dosahovat maximálních možných výkonů.

- Každodenní reedukace postižených zrakových analyzátorů pleoptická terapie s učitelkami na třídách.
- Reedukace formou pleoptických cvičení je přizpůsobená stupni zrakového postižení, učitelky volí větší tvary, obrázky s výraznou konturou, linky jsou širší a zřetelné.
- Zvýšenou pozornost věnujeme nácviku vnímání barev a zjemňování barvocitu, nácviku vnímání tvarů, plochy a orientaci v prostoru, nácviku tvarové a barevné paměti, zrakové pozornosti, analýze a syntéze, prostorovému vnímání.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s tělesným postižením:

Další nadstandardní službou naší mateřské školy je denní péče rehabilitační sestry, která provádí cvičení Vojtovou metodou na základě vyšetření smlouveného neurologa. Dále je využíváno i jiných metod určených k rehabilitaci dětí (magnetoterapie, chodící pás, rotoped).

Snahou pedagogických zaměstnanců školy je vytvořit i těmto dětem optimální podmínky k rozvoji jejich osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti při respektování individuálních potřeb a možností dítěte.

V oblasti zabezpečení výuky dětí se sluchovým postižením:

Je dodržována předepsaná sluchová hygiena. Jsou využívány kompenzační pomůcky. Vzdělávání probíhá ve vhodném komunikačním systému mezi rodiči a pedagogickými pracovníky.

V oblasti zabezpečení výuky dětí se sociálním znevýhodněním:

Tuto skupinu představují děti se sociálním znevýhodněním. Jsou to děti s oslabeným rodinným zázemím či děti, které pocházejí z jazykově odlišného prostředí. Je třeba podpořit zejména jejich sníženou sociální adaptabilitu či zvýšenou potřebu v některé oblasti s uplatněním stimulačních metod. Naši mateřskou školu a navštěvují děti z romských rodin, dítě z Ukrajiny. V minulosti jsme vzdělávaly děti z Německa, Slovenska, vietnamské děti.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s poruchami řeči:

Je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči dítěte. Pravidelná odborná činnost klinické logopedky zajišťuje správný řečový vzor, správný nácvik a umístění vyslovovaných hlásek, nácvik řeči a slov prostřednictvím různých her a činností, na které navazují učitelky ve spolupráci s rodiči.

Vypracování a vyhodnocování IVP:

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává mateřská škola pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu, z vnitřních plánů individuálních činností. Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.

Oblasti předmětů speciálně pedagogické péče:

Speciální pedagogové se zaměřují na konkrétní oblasti (např. nácvik sociální dovednosti, zraková stimulace, bazální stimulace). Tento výčet je otevřený a bude vycházet z doporučení ŠPZ.

PSPP podle zmíněné Přílohy č. 1 Vyhlášky č. 27/2016 Sb. ŠPZ doporučuje všem žákům podpůrného opatření druhého stupně.

Výchova a vzdělávání dětí probíhá buď individuálně nebo skupinově ve spolupráci učitel, asistent pedagoga, speciální pedagog ze ŠPZ.

Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. poskytuje následující výčet oblastí předmětů speciálně pedagogické péče:

- Řečová výchova.
- Rozvoj grafomotorických dovedností.
- Rozvoj vizuálně percepčních dovedností.
- Zdravotní tělesná výchova.
- Návčik sociální komunikace.
- Zraková stimulace.
- Bazální stimulace u žáků s mentálním postižením.
- Práce s optickými pomůckami.
- Logopedická péče.
- Rozvíjení sluchového vnímání.
- Odezírání, rozumění mluvené řeči a její produkci a českému znakovému jazyku.
- Zvládnutí českého znakového jazyka.
- Prostorová orientace.
- Prostředky alternativní a augmentativní komunikace.
- Samostatný pohyb zrakově postižených.
- Práce s optickými pomůckami.
- Braillovo písmo.
- Bazální stimulace u žáků s kombinovanými vadami.
- Rozvoj zbytkového sluchového a zrakového vnímání.

Další oblasti případně vychází z konkrétních obtíží žáka.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou učitelů je stejně jako ve vzdělávání, vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého stupně je ŠVP podkladem pro tvorbu IVP. Na tvorbě IVP a PLPP se podílejí speciální pedagožky ve spolupráci s příslušným SPC.

Podpůrná opatření pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou zařazena podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory pedagogické péče. Vzdělávací obsah přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům dítěte s přiznaným podpůrným opatřením v rámci plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Při vzdělávání těchto dětí jsou využívány kombinace speciálně pedagogických postupů a alternativních metod. Školní poradenské pracoviště tvoří: učitelky, asistenti pedagoga, speciální pedagog.

3.9 Vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje. Mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno a rozvíjeno. Vzdělávání nadaných dětí probíhá tak, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla projevit ve škole a pokud možno uplatnit a dále rozvíjet.

- Pracujeme s každým dítětem jako s individuální bytostí- rozpoznáváme jeho potřeby, rozvoj ve vzdělávání.
 - Zajišťujeme dětem učit se podle jejich schopností a individuálních možností.

Příklady pedagogicko-organizačních příprav pro nadané děti:

- Individuální vzdělávací plány.
- Doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu.
- Zadávání specifických úkolů- spíše komplexnější úkoly, než úzce zaměřené.
- Vybíráme úkoly s možností variace obtížnosti.
- Nebojíme se zadat „práci“ dětem domů.

3.10 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání doplňuje rodinnou výchovu. Zajištění možnosti přijímání dvouletých dětí do mateřské školy je nabídkou pro rodiny, které potřebují z různých důvodů zajistit péči o dítě mimo rodinu a hledají vhodné řešení. Mateřská škola je v tuto chvíli jediným institucionálním zařízením v České republice, které garantuje kvalitu poskytované služby na státní úrovni. Pracuje zde kvalifikovaný personál, je sledováno dodržování hygienických a dalších právních předpisů. Mateřská škola je také pro rodiny zpravidla finančně i místně nejdostupnější.

Při zařazení dětí mladších tří let do mateřské školy je nutné navázat úzkou spoluprací s rodinou již v okamžiku přijetí dítěte, domluvit se na průběhu adaptačního období dle možností rodiny i školy. Mateřská škola často ve velké míře ovlivňuje postoj rodičů ke škole a k budoucí spolupraci. Učitel se stává nejen vychovatelem dítěte, ale také průvodcem rodiny. Pomáhá rodičům řešit každodenní drobné i větší starosti, rozkrývá obavy a navozuje pocit bezpečí pro dítě i jeho blízké. Je důležité vhodnou formou podporovat rodiče v jejich roli a přijetí odpovědnosti za dítě. Je dobré, pokud ředitel a učitelé umí dobře komunikovat a sdílet potřebné. Důležitá témata pro začátek spolupráce:

- Adaptace – průběh, časování, možné reakce dítěte, pozitivní motivace v rodině. Přiměřenost doby pobytu dítěte – možnosti přizpůsobení pracovní doby rodičů, pomoc širší rodiny.
- Nemocnost – dítě může být v prvním roce náchylnější k nemocem, s tím by měli rodiče počítat a dbát na doléčení každé nemoci (vzájemná solidarita).
- Stravování – dopřát dítěti poznávat nové chutě.
- Pravidelný režim – důležité pro pocit bezpečí; rodiče často neví, že dítě potřebuje pravidla a řád.

Vzhledem ke kapacitě naší mateřské školy a přijímacích kritérií, jsme dosud neměli tu možnost ani příležitost umístit dítě od dvou do tří let v naší mateřské škole.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Kritéria přijetí dítěte:

Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání do mateřské školy pro zrakově postižené

Ředitelka Mateřské školy pro zrakově postižené, Zachariášova 5, 370 04 České Budějovice, rozhoduje o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole na základě ustanovení § 165 odst. 2. písm. b) a § 34 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, § 50 zákona 258/2000 Sb., vyhlášky 73/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád). Ředitelka může stanovit zkušební pobyt dítěte v mateřské škole, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce.

Podání žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání a zápis do mateřské školy

Žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole pro zrakově postižené mohou rodiče (zákonní zástupci) dítěte získat v mateřské škole, nebo na webových stránkách školy a podat do konce února daného roku.

Ve stanoveném termínu, zpravidla od 1. 3. do 14. 3. (konkrétní datum zápisu je aktualizováno vždy v daném roce a zveřejněno na webových stránkách nebo na veřejně přístupném místě školy), přijdou zákonní zástupci společně s dítětem k zápisu do mateřské školy pro zrakově postižené.

Během zápisu mají rodiče (zákonní zástupci) možnost prohlédnout si prostory mateřské školy, podívat se na práci s dětmi a prohlédnout si specializovaná pracoviště SPC speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené), oční cvičebnu, rehabilitační cvičebnu. Nabízíme též možnost prohlédnout si kdykoli školu ještě před samotným zápisem po telefonické domluvě.

4.2 Dokumenty potřebné k zápisu

1. Vyplněná žádost k přijetí dítěte do mateřské školy.
2. Doklad o odborném vyšetření dítěte očním lékařem se stanovenou aktuální diagnózou, případně doklady o dalším odborném vyšetření.
3. Potvrzení o očkování dle § 50 zákona č. 258/200 Sb.
4. Občanský průkaz rodičů (zákonných zástupců), rodný list a zdravotní průkaz dítěte
5. Doklad o oprávněném pobytu na území ČR – v případě cizinců, kteří nejsou občany států EU.

4.3 Kritéria přijímání dětí do mateřské školy pro zrakově postižené

Pořadí priorit při posuzování žádosti o přijetí dítěte do mateřské školy

- Děti se zrakovým postižením (speciálními vzdělávacími potřebami) v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.
- Pro přijetí dítěte je nutné doporučení speciálně pedagogického centra pro zrakově postižené (pracovnice speciálně pedagogického centra pro zrakově postižené budou přítomny u zápisu do mateřské školy).
- Děti se zrakovým postižením v posledním roce před zahájením povinné školní docházky (zpráva lékaře specialisty).
- Stupeň zrakové vady. Při naplnění kapacity mateřské školy jsou upřednostňovány děti se závažnějším zrakovým postižením.
- Děti se zrakovým postižením 4leté (zpráva lékaře specialisty)
- Děti se zrakovým postižením 3leté (zpráva lékaře specialisty).
- Pokud nebude naplněna kapacita mateřské školy dětmi se zrakovým postižením, mohou být přijaty i děti s jiným zdravotním nebo sociálním znevýhodněním, a to je v případě možnosti mateřské školy zajistit plnohodnotnou péči při naplňování výchovně vzdělávacího procesu.
- Opakované podání Žádosti o přijetí dítěte do mateřské školy.
- Pokud nebude naplněna kapacita mateřské školy zrakově postiženými dětmi, mohou být přijaty i děti s jiným zdravotním postižením, a to jen v případě možnosti zajištění plnohodnotné péče při naplňování výchovně vzdělávacího procesu.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Filosofie školy

Kam kráčíš?

Otázka „Quo vadis?“ myšlenka i povzdechnutí se prolíná celou naší mateřskou školou. Vždy je otázka kam kráčíš, ta nejdůležitější. Bez směru neztratíme jen jeden druhého, ale hlavně sebe.

„Quo vadis?“ Kolikrát si ve svém životě klademe tuto otázku? Kolikrát přemýšlíme o tom, co nám osud připravil a jak osudu pomoci, abychom prožili co nejkvalitnější a nejplnohodnotnější život. Úkolem nás pedagogů je být nápomocný při formování životních cest našich nejmenších.

A tak ani my se nevyhneme tichým myšlenkám i povzdechnutím nad velkou neznámou budoucího. Toto tiché vnitřní dotazování se, nad směrem i důvodem našeho bytí a konání, provází celou naši výchovně vzdělávací práci. Je schované za každou naši schopností, dovedností a poznatkem, které dětem zprostředkujeme, za každou nově zvládnutou a zažitou životní situací. Snažíme se být na této cestě hledání a odpovídání pro děti jejich průvodci, trenéry i „klíčnky“ při odemykání dveří do nových světů.

5.2. Cíle a záměry mateřské školy

Cílem naší mateřské školy je rozšířit nabídku cest, které povedou naše děti. Ukázat jim, že životem nevede jen jedna cesta správná, že je vždy výběr z několika možností a čím více zážitků a vjemů, tím je život bohatší. My dospělí už víme, že žádná cesta není rovná, že nás čeká rozhodování kam dál na každém rozcestí. Proto chceme, aby se děti dokázaly rozhodnout, kudy se vydají podle svého vlastního uvážení, neovlivněny dobou ani okolím.

Zákon č.561/2004 Sb. § 33(Školský zákon):

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.3 Ideje výchovně vzdělávací práce mateřské školy

- Vnitřní důvěra v sebe samotné.
- Mám svobodné právo na své rozhodnutí a umím nést následky svého rozhodování.
- Mám právo na své "ne" a nesu si jeho důsledky.
- Mám právo na změnu názoru.
- Chybovat je lidské.
- Kritika neshazuje
- Je normální být jiný.
- Umění komunikace.
- Umění říci si o pomoc.
- Respektuji názor druhého.
- Mezigenerační solidarita a empatie.
- Nutnost potřeby estetiky v každodenním životě i v každém z nás.

5.4 Organizace vzdělávání

Dle školského zákona se s účinností od 1. 9. 2016 předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Tato věta se s účinností od 1. 9. 2017 mění takto: Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.

5.4.1 Cesta k našim cílům

Rozvoj smyslového vnímání

Zraková percepce

Cílem všech našich zrakových cvičení je rozvíjení postižené funkce zraku a nácvik zrakové hygieny. Procvičujeme rozlišovací schopnost zraku, rychlost zrakového vnímání, poznávání tvarů a barev. Součástí zrakových cvičení je také rozvoj zrakové pozornosti, paměti a představitivosti.

Zraková stimulace je soubor technik, metod a postupů, kterými se snažíme naučit dítě využívat každý i sebemenší zbytek zraku – nejen vidět, ale i dívat se. Činnosti spojené se stimulací zraku provádíme formou hry. Máme přitom na zřeteli přiměřenost podnětů i jejich množství.

Prostorová orientace – jejím nácvikem učíme děti samostatnému pohybu ve známém prostředí bez překážek i s překážkami v budově i na zahradě školy, přičemž si děti uvědomují možnost nebezpečí neadekvátního chování. Děti se učí rozlišovat specifické zvuky a lokalizovat je. Používají horní a dolní bezpečnostní držení, kluznou prstovou techniku, techniku hřbetu ruky. Používají obousměrně schodiště s držením se zábradlí jednou rukou. Využívají hmatové práce rukou i nohou, pojmenovávají předměty, materiály. Rozlišují známé vůně a pachy, využívají je k orientaci.

K nápravě poruch binokulárního vidění (strabismus, amblyopie) se používají pleoptická cvičení, brýlová korekce, okluzní terapie, ortoptická terapie.

Např.: pleoptická cvičení jsou prostředkem k léčbě tupozrakosti (amblyopie). Jsou zaměřena na aktivní cvičení tupozrakého oka. Při této činnosti se procvičuje také hmat, sluch, paměť a koordinace oko-ruka, oko-noha.

Ortoptistky v naší mateřské škole vytváří takové prostředí, aby se dítě na cvičení těšilo a bylo pro ně příjemnou a užitečnou hrou. Děti jsou většinou ochotné ke spolupráci. Má-li dítě problém s pozorností, nabízíme časté střídání činností, dělíme cvičení do menších časových úseků.

V naší mateřské škole se učitelky ve třídách zaměřují na děti se zrakovým postižením (strabismus, amblyopie), které lze v předškolním věku s velkým úspěchem rozcvičit pomocí souborů ortoptických a pleoptických cvičení. Podmínkou úspěchu je včasná diagnóza problému a důsledné dodržování pokynů očních lékařů specialistů ve spolupráci s učitelkami a rodinou dítěte. Pracují zde podle školního vzdělávacího programu, který obsahuje i specifická cvičení ke zlepšení zrakových funkcí u dětí.

Příklady pleoptických cvičení:

- Reakce na světelné podněty.
- Rozlišování barev a tvarů.
- Hledání odlišností na obrázcích.
- Práce s light boxem.

Nácvik zrakové ostrosti do blízka:

- Vypichování obrázku jehlou.
- Vypichování obrázků špendlíkem.
- Překreslování obrázků tužkou.
- Vyšívání obrázků.
- Vybarvování v obryse.

- Bodové obtahování obrázků.
- Šrafování obrázků.
- Nalepování na linku.
- Nalepování ve vymezeném prostoru.
- Kreslení do linek, na linku.
- Využívání pracovních listů.

Cvičení analyticko syntetické činnosti:

- Nalepování celku z částí.
- Vystřihování a nalepování obrázků.
- Skládání mozaik.
- Půlené obrázky.
- Skládanky geotvarů.
- Hry s kubusy.
- Skládání puzzlí XXL.

Zkracování reakčních časů při zrakovém vnímání:

- Doplně, co schází- pohotově vyhledávat odlišnosti.
- Dvojice obrázků- vyhledávání stejných.
- Třídění obrázků podle určených zraků.
- Kimmovy hry.

Nácvik koordinace zrakového vnímání s činností motorickou:

- Vytrhávání obrázků.
- Vystřihování obrázků.
- Vybarvování obrázků.
- Skládání celku z částí, nalepování.
- Navlékání korálek různých tvarů.
- Míčové hry.
- Cvičení smyslová.

5.5 Reedukace zraku jako tyflopédagogický prostředek: (reducatio= převýchova)

Z pohledu speciálního pedagoga jde opravdu o „převýchovu“ špatných stereotypů vidění. Lze říci, že čím včasější zakódování špatného stereotypu dívání a čím delší doba přetrvávání, tím horší a složitější reedukace.

Na praktické realizaci reedukace zraku se komplementárně podílí několik pracovních oborů (pedagogika, rehabilitace, psychologie, oftalmologie, optika, atd). Při reedukaci ve třídách se postupuje podle vývojové řady zrakových reflexů. Od vnímání barev ke vnímání tvarů, plochy, prostoru.

Postup reedukace:

- Nácvik vnímání barev a zjemňování barvocitu.
- Nácvik vnímání tvarů.
- Nácvik vnímání plochy.
- Nácvik orientace v prostoru.

Barvy mají při vnímání prostředí důležitou úlohu. U tupozrakého oka byl zjištěn vyšší počet poruch barevné percepce, barva se jeví jako matnější, nejasnější. Je narušena jemnost barvocitu.

Mezi diagnosticko-terapeutické počínání zařazujeme: třídění, přiřazování barevných předmětů, hry na barevný signál.

Okluze: má vyřadit jedno oko z procesu vidění.

Význam okluze: zlepšení zrakové ostrosti nezakrytého oka, zmenšení útlumu nezakrytého oka.

Zásady pro úspěšnou léčbu:

- Dobré osvětlení.
- Čistota brýlí a okluzoru.
- Dobré upevnění brýlí a okluzoru, zda netlačí, správně doléhá, nadměrně se nepotí, neposunuje, nepadá.
- Naučit dítě hlásit každou z uvedených závad.
- Správné nasazování a snímání brýlí a okluzoru oběma rukama.
- Správné držení při zrakové práci- nenaklánět hlavu ke straně, netočit ji.
- Odbourávání různých posunků obličeje, které znemožňují správné posazení a upevnění okluzoru.
- Dodržování náležité vzdálenosti očí od práce do blízka.
- Pečlivé a přesné provádění a dodržování doporučeného zaměstnání v době, kdy dítě nosí okluzor.
- Pečlivost v nošení brýlí a okluzoru a dodržení předepsané doby okluze.
- Vytrvalost v uložené práci s okluzorem.
- Dostatečný dozor, protože při zakrytí lepšího oka nastává větší možnost úrazu, s nímž dítě, zvláště na počátku nošení okluzoru, nepočítá.

Procvičování koordinace ruka - oko:

- Třídění předmětů podle různých kritérií (barva, tvar, velikost...).
- Překreslování a obtahování obrázků a tvarů.
- Práce na lince (bodové obrázky, vnímání čáry hmatem, sledování dané trasy, kreslení linky, labyrinty...).
- Vystřihování i podle bodové linie.
- Nalepování.
- Navlékání.
- Modelování.
- Manipulace se skládkami.
- Hry typu domino, pexeso.
- Skládky puzzle.
- Hra se speciálními hmatovými pomůckami.

Pohybové činnosti:

- Nácvik chůze (po čáře, úzké cestě, kamenech, zvýšené rovině, mezi metami, v terénu, po schodech).
- Běh po rovině, k různě vzdáleným metám, v terénu.
- Hry s míčem (podávání, koulení, házení, chytání)
- Prostorová orientace v jakémkoli prostředí a s ní spojené speciální techniky (bezpečné držení, pravidlo hřbetu ruky apod.).

Sluchová percepce

Procvičování sluchu u zrakově postižených dětí:

Pro celkové vnímání zrakově postižených dětí, dobré zvládnutí samostatné orientace v prostoru a samostatného pohybu je velmi důležité rozvíjet další smyslové vnímání jako je např. sluch. Sluch

u zrakově postižených dětí je důležité, či dokonce nezbytné procvičovat již od narození jako jednu z kompenzací zrakového postižení. Dítě získává další důležité informace z okolního světa a vytváří si reálné představy o okolním prostředí.

Konkrétní příklady procvičování:

1. Rozlišování zvuků přirozených
 - Např. šustění, praskání, cinkání, klapání s různými.
 - Materiály jako je kov, papír, dřevo, zvukové pexeso a jiné.
 - Rozlišování lidského hlasu a hlasu zvířat (zvuky z přírody).
2. Rozlišování zvuků nepřirozených
 - Dopravní prostředky (auto, letadlo...).
 - Domácí vybavení (hodiny, mixér...).
 - Zvukové semaforey pro nevidomé.
3. Sluchové hry
 - Např. odkud zvuk přichází, tichá pošta, prásk ho tam.
 - Napodobování zvuků zvířat, napodobování hlasů spolužáků.
 - Rytmizace, dělení slov na slabiky, říkadla, básničky, písničky.
 - Rozlišování hlásek na začátku, uprostřed, na konci slova.
 - „Jede, jede vláček, veze písmenko“ - vyhledávání zvukových dvojic.
4. Sluchová paměť
 - Zautomatizování zvuků přirozených i nepřirozených - např. hry – kolik zvuků jsi slyšel, jaké zvuky jsi slyšel, jak následovaly zvuky po sobě.

Hmatová percepce

Osoby s těžkým zrakovým postižením poznávají okolní svět především pomocí hmatu. U dětí se zrakovým postižením je rozvoj hmatového vnímání předpokladem pro pozdější úspěšné čtení Braillova bodového písma. Největší hustota receptorů na těle je na břiškové straně posledních článků prstů. Hmatem dítě získává představu celku. Hmatový výcvik v předškolním věku se zaměřuje např. na mačkání, trhání papíru, zasunování předmětů, kuliček, prohlížení reliéfních obrázků. Někdy je nutné s činností dítěti pomoci, ono si pak pohyby cizí ruky osahává. Doporučuje se vzít ruku dítěte a nacvičit s ním lehké přejíždění po povrchu předmětu. Výcvik hmatu pokračuje i ve výtvarných a pracovních činnostech.

Hmatové vnímání je však pomalejší a méně přesné než zrakové, proto jsou děti těžce zrakově postižené vedeny k tomu, aby využívaly i malých zbytků zraku.

Vnímání předmětů rukama

Pro hmatový výcvik dětí se volí jednoduché předměty, hračky, předměty denní potřeby, geometrické tvary a přírodniny. Postupujeme od jednoduchých tvarů ke složitějším, od drsnějších povrchů k jemným.

V předškolním věku děti třídí předměty např. podle tvaru, velikosti, druhu materiálu, hmotnosti, struktury. Při nácviku musí být dítě vedeno k hmatání oběma rukama.

K výuce dětí, využíváme reliéfních obrázků, při čemž dochází k hmatové zkušenosti. Tím si děti osvojují dovednosti, které později mohou využít při nácviku čtení textů psaných Braillovým písmem. Využíváme hmatového výcviku nohy, který je pro děti velmi důležitý při orientaci v prostoru.

Praktické činnosti:

- Třídění a rozlišování předmětů.
- Velikost, tvar, teplota, pevnost, hmotnost atd.
- Jednoduché manuální a manipulativní dovednosti.
- Práce s různým materiálem. – papír, textil, hlína, dřevo atd.
- Samoobslužné činnosti – stolování, hygiena, oblékání atd.

- Práce se „šestibodem“ (příprava na čtení a psaní bodového písma) apod.
- Procvičování jemné motoriky, očních pohybů a gymnastika ruky.
- Oční jóga, práce s televizní lupou.
- Didaktické hmatové hry.
- Přiřazování, pocitové vnímání, hry na postřeh a další.
- Gymnastika chodidla, nohy - sbírání korálek, posouvání papíru nohou, chůze po provázku, po různých druzích povrchu atd.

K výcviku hmatu využíváme nejen běžných hraček, ale především hraček speciálních, zaměřených na konkrétní sledovaný cíl.

5.5.1 Rozvoj fyzických dovedností a zdraví

Při naší výchovně vzdělávací práci podporujeme správný růst a funkční vývoj dítěte, zabezpečujeme dětem dostatek tělesné aktivity, vedeme je ke správnému držení těla, správné chůzi, zdokonalování běhu, skoku, házení a lezení.

V pohybových hrách je vedeme k radostnému a pohotovému procvičování obratnosti, rychlosti a postřehu. Zvyšujeme odolnost dětí a jejich zdraví otužováním, kladením důraz na každodenní pobyt venku. Při všech pohybových hrách respektujeme konkrétní diagnózy dětí a úpravu prostředí ve třídách a na zahradě tak, aby vyhovovalo nejenom zrakovému postižení dětí.

5.5.2 Rozvoj rozumových schopností

Kognitivní proces znamená rozvoj vnímání, paměti, imaginace, myšlení, logického uvažování, pojmů, usuzování a řeči. Dbáme na to, aby děti měly jasnou představu o tom, co jaké slovo znamená, zprostředkováváme jim zcela konkrétní zkušenost a poznávání, protože co je nekonkrétní, zůstává nepochopené. Velkou pozornost věnujeme správnému sociálnímu užití řeči (o čem dítě mluví, proč o tom mluví).

Důležité je, aby na konci předškolního období dokázalo dítě mluvit nejen se svým nejbližším, ale i se širším sociálním okolím. Proto s dětmi často navštěvujeme obchody, knihovny, výstavy, muzea, galerie a ostatní instituce, kde jsou děti motivovány k přirozené komunikaci v cizím prostředí.

Zážitkovou formou také rozvíjíme pojmové myšlení zejména u dětí těžce zrakově postižených (např. co je to mlha atd.) a předcházíme tím stereotypnímu používání slov a frází – verbalismů.

Kognitivní proces je rozvíjen ve všech výchovně vzdělávacích činnostech během celého dne tak, aby děti se zrakovým postižením nebyly znevýhodněny a opožděny v psychomotorickém a sociálním vývoji oproti většinové populaci. To znamená, že se u dětí při rozvoji rozumových schopností zaměřujeme na využití a rozvíjení ostatních smyslů, k čemuž používáme kompenzační a reedukačních cvičení např. Kimovy hry, foukací bludiště, zvukové pexeso, hmatové a sluchové pomůcky, práce s televizní lupou atd.

5.5.3 Rozvoj estetického cítění

Estetické cítění je v dnešní době velmi důležitou složkou života, proto se prolíná také veškerou činností naší mateřské školy. Výchova k estetice má vliv na komplexní rozvoj dětské osobnosti ve všech jeho složkách a týká se nejen výchovy ke krásu, ale především každodenního reálného života jako rozvoje zdraví, fyzických schopností, hygieny, stolování, celkového osobního vzhledu a úpravy, okolí, řeči, komunikace s druhými i sám se sebou. V dnešní společnosti je nezbytné vést děti od malička ke kulturnosti a vzdělanosti, v čemž jim jdou naši pedagogové příkladem. V naší mateřské škole klademe důraz na citové prožívání všech okamžiků – zdravení se, prosociální činnosti, ukládání osobních věcí, sebeobslužné činnosti (oblékání a vlastní úprava, stolování, ustýlání), zacházení s hračkami, knihami, výtvarným a pracovním materiálem, hudebními nástroji,

učebními pomůckami. Věříme, že tímto dětem dáme základ, aby se estetika stala jejich celoživotní potřebou a nutností.

5.5.4 Rozvoj sociálních dovedností

Nácvik sociálních dovedností se prolíná dlouhodobými cíli a záměry mateřské školy, které jsou již zmíněny v samostatné kapitole ŠVP.

Kolektiv učitelů vkládá do dětí maximum z umění sociálních dovedností a empatie právě v době, kdy na tyto dovednosti lidé často zapomínají. Dnešní doba je plná nedorozumění z nedostatku správné komunikace. Proto učíme děti vést dialog, sdělit si své pocity, sdílet radost i smutek, říct si svá přání, sny, tužby. Nestydět se za jejich sdělování z jakéhokoliv důvodu. Není přece ponižující pro nikoho z nás, že nejsme schopni zvládnout a umět úplně všechno. Proto se nesmíme bát ani stydět si říct o pomoc. Je důležité si uvědomit, že velikost problému a starostí se u každého z nás, a především u dětí velmi liší. Je jednoduché slovem ublížit, ale je těžké najít slova podpory při trápeních, starostech toho druhého, ať už se třeba jedná o ztrátu duhové kuličky. Není dobré, abychom se těmito situacím vyhýbali, ale je nutné, abychom učili děti v těchto situacích žít a úspěšně a bez zábran v nich komunikovat.

6. Doplnující programy a nabídky školy

- Práce s keramickou hlinou.
- Rozloučení se školáky.
- Odpolední workshopy dětí a rodičů.
- Karneval, besídky.
- Poznávací výlety a exkurze.
- Tvůrčí semináře se studenty Zdravotně sociální fakulty JU – estetika u zrakově postižených.
- Spolupráce s tyfloservisem (např. akce Šťěstí s překážkou).
- Jihočeské muzeum (aktivní podíl dětí MŠ na vánočních a velikonočních výstavách).

7. Vzdělávací obsah

Instituce poskytující předškolní vzdělávání, resp. jejich učitelé, sledují při své práci tyto rámcové cíle (záměry):

1. **Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.**
2. **Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.**
3. **Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.**

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci pro předškolní vzdělávání i každodenní práci učitele. Tyto cíle je třeba vnímat tak, že pokud jsou naplňovány, směřuje vzdělávání k utváření základů klíčových kompetencí, neboť zasahuje-li vzdělávání zároveň oblast poznatků, hodnot a postojů, získává dítě dovednosti mnohostrannější, dokonalejší a prakticky využitelnější.

Vzdělávací obsah se stanovuje pro celou věkovou skupinu společně, tj. pro děti ve věku od 2 do 6 (7) let.

Je snahou formulovat vzdělávací obsah v RVP PV tak, aby odpovídal specifice předškolního vzdělávání, jeho integrované podobě a činnostní povaze.

Vzdělávací obsah představuje kompaktní, vnitřně propojený celek, jehož členění do oblastí je třeba vnímat pouze jako pomocné.

„Učivo“ je vyjádřeno v podobě činností, ať už praktických, či intelektových, popř. v podobě příležitostí.

Pojem „učivo“ je nahrazen pojmem „vzdělávací nabídka“, který vyjadřuje žádanou formu prezentace učiva dítěti.

7.1 Rámcové cíle dle RVP (rámcový vzdělávací program)

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.

7.1.1. Rámcové cíle v obecné úrovni

- Rozvoj rozumových a poznávacích schopností dítěte.
- Osvojení základních společenských hodnot.
- Podpora rozvoje samostatnosti dítěte jako jednoho ze základních pilířů jeho osobnosti.

O co usilujeme-naše záměry:

- Tvořit dětem atmosféru láskyplného přijetí, aby se v prostředí naší MŠ cítily plně přijímány a v bezpečí.
- Umožnit dětem šťastné dětství, prodchnuté láskou dospělých a bohaté na citové zážitky a vychovat svobodného člověka.
- Podpořit svým přístupem celkovou adaptabilitu, poskytnout individuální péči a starostlivost v co nejširší míře všem dětem.
- Zajišťovat podnětné prostředí pro všestranný rozvoj dětí, poskytnutí prostoru pro rozvoj člověka v jeho celistvosti.

Na rámcové cíle navazují klíčové kompetence jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro úspěšný start do základní školy.

- Kompetence k učení.
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní.
- Kompetence sociální a personální.
- Kompetence činnostní a občanské.

Vzdělávací obsah naší mateřské školy je rozdělen do několika integrovaných bloků. Každá učitelka si je dále rozpracovává ve svém TVP tak, aby vyhovovala vývojovým potřebám a přáním dětí.

7.1.2 Formy a metody práce

Pro naplnění předpokladů a možností optimálního rozvoje osobnosti každého dítěte je nutné uplatňovat v předškolním vzdělávání odpovídající metody a formy práce. Vhodné je využívání prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nově, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti.

- Skupinové a kooperativní učení- založené na vzájemné spolupráci dětí, kdy se děti učí rozdělovat si role a úkoly, plánovat činnosti, spolupracovat a pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí, kontrolovat a hodnotit společnou práci.

- Prožitkové učení- vycházíme ze života dětí, z tradic a zvyků, které si nejen vysvětlíme, ale i prožijeme- vyrobíme, uskutečníme velikonoční koledování, pletení pomlázek, vánoční koledování, tvorba adventních věnců, vynášení Morany,...
- Sociální učení- probíhá především nápodobou, proto je důležitý vzor učitelek a dalších pracovníků mateřské školy.
- Prosociální činnosti- důležitá spolupráce a kooperace dětí, správný vzor pro prosociální chování.
- Situační učení- prožívání dítěte je individuální a učitelka mateřské školy navozuje takové prostředí, aby dítě mohlo plně vzniklé situace prožívat. V situačním učení je využíváno předchozích zkušeností dítěte a důraz je kladen na zážitek, prostřednictvím kterého dítě získává zkušenosti nové. Pokud chce učitelka utvářet silnou osobnost dítěte, musí je vystavovat situacím, učit je se s nimi vyrovnávat a připravit na podobné situace v budoucím životě dítěte.
- Řízené aktivity- cílené didaktické hry a činnosti, které jsou v návaznosti na TVP, jsou motivovány buď přímo, nebo nepřímo pedagogem a dítě se tak spontánně a záměrně učí.
- Individuální učení- vzhledem k zaměření naší mateřské školy s dětmi pracujeme více individuálně, dle plánů individuálních činností nebo podle individuálního vzdělávacího plánu vypracovaného a určeného školským poradenským zařízením.
- Volná hra- jde o spontánní činnost, která rozvíjí tvořivost dítěte a je pro dítě v předškolním období nezbytná.

7. 2 Třídní vzdělávací program

TVP je dokument, který je nezbytný na každé třídě. Každá třída má svůj TVP, který si paní učitelky vytváří sami tak, aby vyhovoval jim samotným i dětem, které navštěvují příslušnou třídu mateřské školy.

Jednotlivé oblasti vzdělávání se rozlišují na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, druhým lidem i okolnímu světu, respektive na základě přirozených interakcí, do kterých dítě v rámci těchto vztahů vstupuje, v nichž žije, rozvíjí se a vyrůstá, učí se a taky vzdělává.

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:"

- Biologické.
- Psychologické.
- Interpersonální.
- Sociálně-kulturní.
- Environmentální.

Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo.
2. Dítě a jeho psychika.
3. Dítě a ten druhý.
4. Dítě a společnost.
5. Dítě a svět.

Každá oblast zahrnuje tyto vzájemně propojené kategorie:

- Dílčí cíle (záměry).
- Vzdělávací nabídku.
- Očekávané výstupy (předpokládané výsledky).

Dílčí cíle- co učitel v průběhu předškolního vzdělávání u dítěte podporuje.

Vzdělávací nabídka jako prostředek vzdělávání představuje – co učitel dítěti nabízí.

Očekávané výstupy jsou dílčí výstupy vzdělávání – co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže.

Tyto oblasti vzdělávání jsou účinně propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný. Obsah jednotlivých oblastí předškolního vzdělávání v rámcovém programu se stejně jako v životě prolíná, prostupuje, vzájemně se podmiňuje, dílčí cíle i dosahované kompetence dítěte na sebe navazují a vzájemně se doplňují na některých místech pak i částečně překrývají. V rámci různých oblastí se tak přirozeně mohou i opakovat.

7.2.1 Uspořádání témat ŠVP

- Obsah bloků odpovídá vzdělávacímu obsahu stanovenému ve vzdělávací nabídce v RVP PV.
- Činnosti nabízené v rámci ŠVP (TVP) jsou různorodé a zasahují do všech oblastí lidského konání. Rozvíjejí intelektové i praktické schopnosti a dovednosti dítěte, prohlubují jeho poznání, obohacují jeho praktickou zkušenost a zvyšují praktickou využitelnost toho, co se dítě naučí.

Integrované bloky svým obsahem vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého.

- Integrované bloky se vztahují k určitému tématu, vycházejí z praktických životních problémů a situací nebo jsou zaměřeny k určitém činnostem, k praktickým aktivitám apod.
- Mohou tak mít podobu tematických celků, projektů či programů.
- Každá oblast zahrnuje tyto vzájemně propojené kategorie: **dílčí cíle** (záměry- - co učitel v průběhu předškolního vzdělávání u dítěte podporuje.), **vzdělávací nabídku** (jako prostředek vzdělávání představuje – co učitel dítěti nabízí) a **očekávané výstupy** (předpokládané výsledky jsou dílčí výstupy vzdělávání – co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže).

7.3 Integrované bloky:

7.3.1 MALÍŘ PODZIM ČARUJE, BARVIČKAMI MALUJE

Charakteristika integrovaného bloku:

K podzimu neodmyslitelně patří nový školní rok, nástup nových dětí všechno nové právě pro děti, které jdou poprvé do mateřské školy. Proto budeme vytvářet příjemné adaptabilní prostředí školy, které tak umožní dětem i jejich rodičům klidný a pohodový vstup do třídy, do které je jejich dítě zapsané. Budeme se zabývat tvorbou pravidel, na které se budou podílet děti i učitelky. Budeme se seznamovat s prostředím třídy, školy a jejím okolím.

Podzimní blok úzce souvisí s přírodou, pohybem a zdravím. Budeme se zabývat změnami v přírodě, sklizní ovoce a zeleniny a ukládáním zvířátek k zimnímu spánku. Zaměříme se i na pozorování podzimních prací lidí a popovídáme si o vhodném oblečení v souvislosti s počasím. Abychom byli zdraví, budeme poznávat lidské tělo a naučíme se, jak ho chránit před nemocemi.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, uplatňuje získanou zkušenost, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

- **Kompetence k řešení problému:** dítě si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí, řeší problémy, na které stačí, užívá číselných a matematických pojmů, rozlišuje řešení, která jsou funkční.
- **Kompetence komunikativní:** dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, dokáže slovy vyjadřovat své prožitky, pocity a nálady, domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.
- **Kompetence sociální a personální:** dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech, projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost, dokáže se prosadit ve skupině, ale i podřídit, při společných činnostech spolupracuje a domlouvá se.
- **Kompetence činnostní a občanské:** dítě se učí svoje činnosti a hry plánovat a organizovat, řídit a vyhodnocovat, dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky, má smysl pro povinnost ve hře, práci, učení, zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje.

Očekávané výstupy RVP:

- Rozvoj a užívání všech smyslů- zvuky, tvary, vůně, chutě, pomocí hmatu.
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností- vést rozhovor, naslouchat druhým, vyjadřovat vlastní myšlenky.
- Rozvoj kooperativních dovedností- spolupracovat s ostatními, umět se domluvit, respektovat názor druhého.
- Rozvoj komunikativních dovedností neverbálních- úsměv kamaráda, navazovat dětská přátelství.
- Rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí- ve třídě, přináležet a přijímat základní hodnoty tohoto společenství, pochopit, že každý má ve společnosti svou roli.
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s lidmi, mít povědomí o bližším společenském prostředí, ve kterém se dítě pohybuje.

Očekávané výstupy IB:

- Adaptovat se na život ve škole.
- Aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy.
- Orientovat se v rolích různých společenských skupin (rodina, mateřská škola, herní skupina), umět jim přizpůsobit své chování pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, fair play).
- Vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství.

Vzdělávací nabídka:

- Barevná příroda - příroda se chystá na zimu – pole a les – zvířata, ptáci.
Jsme součástí přírody – vliv počasí na přírodu (vítr nezbeda, přiletěl k nám dráček, pouštění papírových draků a vlaštovek).
- Kalendář počasí.
- Zahrada a okolí MŠ – ovoce, listnaté a jehličnaté stromy, keře (pomoc při úklidu listů).
- Živá příroda - plody, semena, houby (určování a rozpoznávání – chuť, vůně, tvar, počet, velikost, VV činnosti, modelování, sběr kaštanů, žaludů, šípků, jeřabin, experimentování s přírodninami).
- Výlovy rybníků – práce rybářů, život ryb (exkurze k rybníku).
- Barevný svět. - časové vztahy – den a noc, denní činnosti doma a v MŠ.

- Barevná hudba - nástroje a zvuky, reprodukováná hudba – lidové písně, vážná hudba, relaxační hudba.
- Barva pleti - jiné národy, rasy, světadíly, využívat informativních prostředků: knihy, encyklopedie, počítač).
- Barvy kolem nás - oblečení, předměty, hračky, pocity znalost barev, experimenty.
- Činnosti na podporu tělesného rozvoje a zdraví dětí (sportovní a branné hry).

7.3.2. KOUZELNÁ ZIMA

Charakteristika integrovaného bloku:

Zima je krásné období, čas adventu, mikulášské nadílky a vánočního rozjímání. Je to čas vánočních příběhů, pohádek, objevování lidových zvyků.

Ve třídě si vytvoříme kouzelnou vánoční atmosféru, ozdobíme stromeček, zazpíváme koledy a napíšeme dopis Ježíškovi a pomáháme mu s dárky pro své nejbližší.

Zima je také ráj pro zimní radovánky, sáňkujeme, bobujeme, koulujeme se, stavíme sněhuláky a hrajeme si se sněhem. Provádíme různé pokusy se sněhem, zda je sníh čistý nebo špinavý, co všechno se z něj dá vytvořit, jak se chová v teple. Otužujeme se na zdravém vzduchu. Důležité je i oblečení v zimě a otužování, jinak nás přepadne chřipka.

Při procházkách sledujeme změny v přírodě, porovnáváme jehličnaté a listnaté stromy, všímáme si stop zvířat ve sněhu a staráme se o ptáčky, sypeme jim do krmítek a pozorujeme jak jim chutná.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, klade otázky a hledá na ně odpovědi, odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.
- **Kompetence k řešení problému:** dítě užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů.
- **Kompetence komunikativní:** průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím. Ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.
- **Kompetence sociální a personální:** je schopno, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem. Dítě se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odhadnout.
- **Kompetence činnostní a občanské:** dítě ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit. Dítě si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu. Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Očekávané výstupy RVP:

- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.
- Vnímát umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky.

- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik.
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální.
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim.
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- Naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.).

Očekávané výstupy IB:

- Rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět.
- Rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat.
- Uvědomovat si, co je nebezpečné.
- Vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat).
- Znat základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě).
- Pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek).
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu, zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho.

Vzdělávací nabídka:

- Poznávání a dodržování lidových zvyků – advent, Mikuláš, Vánoce (vánoční příběh narození Ježíška, Betlém), Nový rok, K+M+B, Masopust, karneval.
- Poslech a dramatizace pohádek, poznávání dobra a zla, popis a charakteristika postav.
- Vypravování, kresba či malba na konkrétní téma.
- Pozorování přírody v okolí MŠ, proměny přírody, základní znaky ročního období.
- Zvířátka v zimě (ochrana zvířat před zimou, zimní zásoby, zimní spánek, pozorování stop ve sněhu, krmení zvířat a ptáků).
- Zima v našem městě – pozorování počasí.
- Pozorování a pokusy se sněhem, ledem a vodou.
- Péče o své zdraví (oblékání v zimě, otužování, nemoci, zdravý životní styl, prevence).
- Sport v zimě a zimní radovánky (sportovní oblečení, sportovní potřeby), bezpečnost při sportu.
- Vyprávění toho, co dítě vidělo, zažilo.

7.3.3. KDYŽ JARO ŤUKÁ

Charakteristika integrovaného bloku:

Po dlouhé zimě přichází dlouho očekávané roční období- jaro. Konečně zmizela bílá pokrývka ze všech domů, zahrad i záhonků. V předjaří upozorníme děti na změny počasí, ubývání sněhu, tání ledu na rybnících a řekách. Upozorníme na návrat ptactva z teplých krajín, na prodlužování dne a zkracování noci.

Na procházkách si všímáme změn v přírodě, změn na zahradách okolních domů, kde s dětmi pozorujeme a hledáme první jarní květiny. Poznáváme přírodní krásy a její proměny. Zjistíme jaké je počasí, tání ledu, postupné oteplování. Jarní příroda je krásnou nabídkou pro rozvoj poznatků, postřehů, které si děti prohlubují a rozvíjejí.

Symbolem jara je život. Ze zimního spánku se probouzí zvířata i příroda. Pozorováním přírody děti poznávají první jarní květiny (sněženka, bledule, petrklíč, pampeliška), stromy a keře. Poučíme děti o léčivých bylinách, které můžeme vidět na školní zahradě. Upozorníme děti na hrozbu jedovatých a nebezpečných rostlin. Děti se dozvídají o základních podmínkách pro život rostlin.

Zvířata se probouzejí ze zimního spánku, aby se ohřála a našla si potravu. Na jaře se rodí mláďata, o nichž si s dětmi povídáme, poznáváme a prohlubujeme si poznatky o jejich způsobu života.

Děti se dozvídají co dělají lesní a volně žijící zvířata. Pozorujeme život na louce a v lese, prohlubujeme povědomí o důležitosti a užitečnosti drobného hmyzu (motýli, včely, brouci, mravenci). Zprostředkováváme dětem poznatky o rozdílech mezi domácími, hospodářskými, lesními a exotickými zvířaty.

Největší tradicí související s příchodem jara jsou Velikonoce. Tento svátek jara prožíváme s dětmi aktivně - pleteme pomlázky, barvíme vajíčka, seznamujeme děti s různými tradicemi a zvyky Velikonoc, které jsou dnes méně známé a nezvyklé. Učíme se velikonoční koledy a říkadla. S dětmi vynášíme Moranu, pořádáme čarodějný rej na školní zahradě nebo v rámci tříd.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** dítě uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení. Dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, které dítě obklopuje, o jeh o rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu dění v prostředí, ve kterém žije.
- **Kompetence k řešení problému:** Dítě rozlišuje řešení, která jsou funkční a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit. Spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé varianty a možnosti (má vlastní, originální nápady).
- **Kompetence komunikativní:** Dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky. Průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím. Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon, atp.)
- **Kompetence sociální a personální:** dítě chápe, že nespravedlnost, ubližování, agresivita, lhovost a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou. Dítě se dokáže bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování. V běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- **Kompetence činnostní a občanské:** dítě si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat. Chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu. Dbá na osobní

zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské). Chápe, že o tom, co se kolem děje, činorodost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.

Očekávané výstupy RVP:

- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

Očekávané výstupy IB:

- Bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu).
- Uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu).
- Všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce.
- Nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- Dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty) sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat.
- Pohybovat se rytmicky.
- Dodržet rytmus, doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech).
- Orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště).

Vzdělávací nabídka:

- Využíváme významných dnů pro činnosti s dětmi:
Světový den vody – zjišťujeme význam vody pro život, vlastnosti, koloběh v přírodě. Jak chránit životní prostředí a význam pokusů s vodou.
Měsíc knihy – návštěva knihovny, oblíbená kniha, dramatizace pohádky, zhudebnění – určování hudebních nástrojů. Poznávání dobra a zla, pohádkové hrdiny.
Den Země – oslava Země, sázení květin v prostředí školky.
Svátek matek – překvapení pro maminku, dárek, písnička, básnička.
Den dětí – oslava na školní zahradě, soutěže, tanec na hudbu, ochutnávka zdravé výživy.
Den otců – překvapení pro tatínky, dárek, písnička, básnička.

- Pořádáme výlety s dětmi do přírody - Vrbenské rybníky, les.
- Uklízíme školní zahradu, staráme se o rostliny a byliny na školní zahradě.
- Navštěvujeme farmy, výstavy v Jihočeském muzeu, výstavy a akce pořádané v Domě umění.
- Pořádáme tvořivé dílny pro rodiče s dětmi.

7.3.4. TĚŠÍME SE NA LÉTO

Charakteristika integrovaného bloku:

Tento integrovaný blok tematicky navazuje na předchozí a uzavírá tak celá školní rok prožitý v mateřské škole a zároveň nový školní rok otevírá. Letní veselí započneme oslavou Dne dětí, povíme si něco o naší rodině či naší planetě, kde žijeme nejen my, ale i jiní lidé. Časté budou výlety do okolí MŠ, na dětská hřiště, do lesa, na louku nebo na školní zahradu, kde se v parném dni osvěžíme pod sprchou.

Budeme si všimnout změn v přírodě a dozvíme se, jaké ovoce a zelenina dozrávají v létě. Seznámíme se s různými letními sporty a s nebezpečími, které nás mohou potkat při sportování, ale i o prázdninách (úrazy, riziko pobytu u vody).

S dětmi si také povíme o letním počasí (teplo, letní deštěk, bouřka, duha) a o tom, jak se v létě oblékáme. Dále si povíme něco o koloběhu vody v přírodě a o šetření nejen s vodou. Na konci června se budeme těšit na zahradní slavnost spojenou s rozloučením s předškoláky. Předškolní děti se půjdou podívat do školy, aby věděli, jak to tam chodí a na co se mohou těšit.

Na začátku školního roku si povyprávíme zážitky z prázdninových cest a radovánek a seznámíme se s novými kamarády. Ke konci letního období můžeme pozorovat přírodu, která se pomalu mění a začíná se připravovat na nástup podzimu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích. Klade otázky a hledá na ně odpověď. Poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo. Dítě se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.
- **Kompetence k řešení problému:** dítě postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje. Dítě pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- **Kompetence komunikativní:** dítě chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou. Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní. Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.
- **Kompetence sociální a personální:** dítě napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí. Dítě uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- **Kompetence činnostní a občanské:** dítě ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit. Dítě dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Očekávané výstupy RVP:

- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat.
- Chápat slovní vtíp a humor.
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná.
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.).

Očekávané výstupy IB:

- Nechat se získat pro záměrné učení.
- Odlišit hru od systematické povinnosti.
- Přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit.
- Přijímat pokyny, plnit činnosti podle instrukcí.
- Respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých.
- Umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.).
- Přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese.
- Pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník).
- Samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky, samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek.
- Postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce.

Vzdělávací nabídka:

- Hry a soutěže na zahradě MŠ.
- Obrazové materiály či videa popisující různé přírodní jevy - praktické ukázky, pokusy.
- Vypravování, kresba či malba na konkrétní téma.
- Pohybové hry ve třídě i na školní zahradě.
- Pěstitelské činnosti.
- Hudební, hudebně dramatické činnosti a hudebně pohybové hry.
- Pozorování přírody v okolí MŠ.
- Poslech příběhů.
- Komentování zážitků a aktivit - vyprávění toho, co dítě vidělo, zažilo.

8. Autoevaluace mateřské školy a hodnocení výsledků vzdělávání

MŠ hodnotí svou práci systematicky, komplexně a pravidelně dle předem připraveného plánu. Evaluační činnost probíhá na všech úrovních mateřské školy. Získáváme takto informace o fungování ŠVP, což nám vytváří prostor pro případnou změnu v mateřské škole, zkvalitnění práce všech pedagogických i nepedagogických zaměstnanců a další příznivý vývoj mateřské školy. Pro nás pedagogy je prostředkem k hledání optimálních cest ve vzdělání jednotlivých dětí a je tedy samozřejmou a funkční součástí naší výchovně vzdělávací práce.

Při evaluaci si stanovujeme:

- předmět evaluace (na které konkrétní jevy se mateřská škola zaměří) = CO
- metody a techniky evaluace (formy, způsob vyhodnocování) = JAK (ČÍM)
- časový plán (konkrétní termíny či frekvence hodnocení) = KDY

Na úrovni školního vzdělávacího programu se hodnotí:

- podmínky, cíle a záměry ŠVP
- soulad s RVP PV a TVP
- práce pedagogického sboru.

Provádí se jedenkrát ročně, nebo dle aktuální potřeby.

Na úrovni tříd pedagog hodnotí:

- vlastní cíle a záměry stanovené v TVP
- výsledky integrovaných tematických bloků
- osobnostní, intelektuální a zdravotní rozvoj každého dítěte
- spolupráci s ostatními pedagogy, odbornými i provozními pracovníky
- spolupráci s rodiči
- provádí autoevaluaci

Autoevaluace – hodnotíme jak vlastní metody a formy práce splnily mé očekávání vzhledem k dalšímu rozvoji individuálních schopností dítěte, celé třídy, spolupráce s dalšími pedagogy a ostatními pracovníky školy a rodiči. Zhodnotíme po každém integrovaném bloku bez ohledu na délku trvání, případně jedenkrát za dva měsíce v rámci diagnostik.

Spolupráce s rodiči – hodnotíme kvalitu komunikace s rodiči, jejich očekávání, zapojení do činností třídy a školy. Vyhodnocujeme průběžně a na konci školního roku.

Pedagog je zároveň evaluován v rámci školy její ředitelkou – hodnotí a sleduje:

- Individuální práci s dětmi, zda učitel přistupuje k dítěti s dostatečným porozuměním, je na svou práci připraven, má promyšlené cíle a postupy, dbá důsledně na zohledňování individuálních potřeb jednotlivých dětí, dostatečně motivuje děti při práci.
- Efektivní využívání diagnostik a následnou individuální práci s dětmi, efektivnost rehabilitačně léčebných postupů, přínos a účinnost integrovaných vzdělávacích bloků, jako rozšiřování rozumových schopností dítěte (rozvoj celého komplexu kognitivních funkcí), využívání výtvarných a pracovních činností, kreativní využívání aktuálních situací ve třídě, rozvíjení estetického cítění zrakově postižených dětí (komunikace, sebeobslužné práce, prostředí třídy, zahrady apod.).
- Vzájemnou odbornou komunikaci mezi učitelkami v mateřské škole, vyhodnocování spolupráce s rodiči, další vzdělávání učitelů a odraz ve výchovně vzdělávací práci.
- Samostatnost a operativnost při sledování nových informací v odborné speciálně

pedagogické oblasti, ale i v oblasti materiálně technické (grantové programy KÚ, různých společností, programy OP VK, OP ŽP, získávání sponzorů).

- Aktivitu a kreativitu v realizaci celoročních sezónních akcí školy (besídky třídní i školní, zahradní akce a slavnosti, tvořivá a konzultační odpoledne pro rodiče, výlety, sportovní akce, zájezdy).

Hodnocení se provádí jednou ročně, během kontrol a hospitací, popřípadě na základě aktuální potřeby.

Zásady pro hodnocení a evaluaci:

- Pedagogičtí a odborní zaměstnanci školy při vzájemných konzultacích dodržují zásady profesionality, korektnosti a mravnosti, v žádném případě se nedopouštějí unáhlených a neprofesionálních závěrů, předávání nepodložených a neodborných informací.
- Veškeré záznamy a informace o dětech jsou důvěrné a jsou přístupné pouze učitelům mateřské školy a rodičům dětí.
- Uvědomujeme si pozitiva, negativa, případné nedostatky a snažíme se nalézat optimální východiska.
- Odhalujeme a konkrétně pojmenováváme způsoby postupů, výsledky a příčiny.
- Volíme nové účinnější postupy, ty znovu zpětně ověřujeme a následně vyhodnocujeme.
- Neustále porovnáváme s cíli, podmínkami, riziky.
- U dětí, sebe, pedagogických, odborných i provozních zaměstnanců a rodičů uplatňujeme především metodu pozitivní motivace.
- Každá učitelka si může zvolit svůj systém, formu, rozsah a způsob záznamů.
- Není třeba striktně dodržovat vše, co si učitel naplánuje, odklon od plánu je jevem pozitivním (učitelka umí reagovat na aktuální situace, nabídky, podněty dětí = i děti se podílejí na plánování činnosti třídy).

Z hlediska komplexnosti sledujeme:

- Soulad ŠVP (TVP) S RVP PV.
- Plnění cílů ŠVP (TVP).
- Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace integrovaných bloků).
- Práce učitelek včetně sebereflexe.
- Výsledky vzdělávání- pedagogická diagnostika.
- Kvalitu podmínek vzdělávání v kontextu RVP PV.

Důležitým a základním zdrojem pro evaluaci slouží dokumentace dětí tzv. portfolia. Záznamy z pozorování, nejrůznější dětské práce, didaktické listy, výroky a komentáře dětí, rozhovory s rodiči, fotodokumentace, videonahrávky.

Pedagogické a speciálně pedagogické diagnostiky jsou pro nás výchozím materiálem. Jejich obsahem jsou odborné diagnózy dětí, individuální rehabilitační a vzdělávací plány, záznamy z pozorování, průběžně zaznamenáváme aktuální stav dítěte, toto vyhodnocujeme třikrát ročně a na tomto základě stanovujeme další cíle, nebo se splněné cíle vyhodnotí a uzavrou. Dalším dokumentem jsou plány individuálních činností, které úzce souvisí a navazují na speciálně pedagogické diagnostiky. Díky těmto plánům máme přehled o tom, v čem se bude dítě více zdokonalovat a kterou oblast je nutné dostatečně procvičovat a zdokonalovat. Tyto plány jsou uzpůsobeny na každý měsíc a vzdělávací oblasti jsou přizpůsobeny individuálním možnostem dítěte.

Integrované tematické bloky hodnotíme jeho zpracování, celkový průběh a jeho vzdělávací přínos, zhodnotíme vždy po ukončení celého bloku, bez ohledu na délku trvání. Hodnocení nemusí provádět jen učitelky mezi sebou a vzhledem k celé třídě, ale hodnocení provádějí společně s dětmi, případně i s rodiči.

Veškeré záznamy o dětech jsou důvěrné a jsou přístupné pouze učitelům školy a rodičům dětí. Každá učitelka si může zvolit svůj systém, formu, rozsah a způsob záznamů.

Není třeba striktně dodržovat vše, co si učitelka naplánuje, odklon od plánu je jevem pozitivním (učitelka umí reagovat na aktuální situace, nabídky, podněty dětí = i děti se podílejí na plánování činnosti třídy).